

A CHEAKS KÉRDŐÍV HATÉKONYSÁGÁNAK VIZSGÁLATA ALSÓ TAGOZATOS TANULÓK KÖRNYEZETI ATTITÚDJÉNEK MÉRÉSÉNÉL

Szerzők: **JUHÁSZ Dávid** mester, I. évfolyam (juhas.david@indamail.hu);
MAJOR Lenke doktorandusz (lenkemajor@gmail.com);
MUJAGIC Dániel mester, I. évfolyam (mujagicdaniel@gmail.com)

Témavezető: **HORÁK Rita** egyetemi asszisztens

Intézmény: Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka

A környezeti attitúd azt jelöli, hogy viszonyul az ember az őt körülvevő környezethez. Ez a viszony lehet pozitív vagy negatív. A pozitív viszonyulás törődést, felelősségvállalást, a negatív hozzáállás viszont nemtörődömséget, közömbösséget jelent a környezet iránt.

A környezeti nevelésnek nagy problémája, hogy az attitúd nem jó előrejelzője a környezettudatos viselkedésnek. Így sem a kutatásokban, sem a nevelésben nem az attitúd mint következmény vizsgálata és formálása a cél, hanem az attitúd közvetlen meghatározóinak vizsgálata.

A környezeti attitúd mérésére szolgáló egyik eszköz a CHEAKS skála (*Children's Environmental Attitude and Knowledge Scale: Gyermek Környezeti Attitúd és Tudás Skála*). A kérdőívet középiskolás korú gyermekek számára állították össze, de kisgyermekeknél és idősebbeknél is alkalmazzák. A környezeti attitúd értékét nagymértékben befolyásolhatja az, hogy a kitöltő mennyire akar megfelelni a szociális elvárásoknak. Ez félrevezető eredményeket adhat az ilyen jellegű felmérések során. Ennek köszönhető, hogy a kisgyerekek körébe elvégzett vizsgálatoknál a környezeti attitúdskálán mért első eredmények gyakran magasabbak lehetnek, mint a nem sokkal később elvégzett második mérés során kapott eredmények.

Kutatásunk célja megvizsgálni a környezeti attitúdot mérő CHEAKS kérdőív hatékonyságát, összehasonlítva két különböző időpontban elvégzett mérés eredményeit.

Vizsgálatunkat legnagyobb százalékban szabadkai és néhány vajdasági általános iskolában végeztük el, alsó tagozatos gyerekek körében. Több mint 150 kisiskolás környezeti attitúdjének értékét mértük meg két alkalommal, két héten belül. Hipotézisünk szerint a vizsgált alsó tagozatos tanulók környezeti attitúdjé csökkenő értéket mutat a CHEAKS kérdőív segítségével, rövid időn belül elvégzett második felmérés során.

Kulcsszavak: környezeti nevelés, attitúd, CHEAKS, hatékonyságvizsgálat

THE EFFICIENCY ANALYSIS OF THE CHEAKS QUESTIONNAIRE IN ATTITUDE ANALYSIS AMONG LOWER-GRADE PRIMARY SCHOOL PUPILS

Authors: **Dávid JUHÁSZ**, first-year master student (juhas.david@indamail.hu);

Lenke MAJOR, PhD student (lenkemajor@gmail.com);

Daniel MUJAGIĆ, first-year master student (mujagicdaniel@gmail.com)

Supervisor: **Rita HORÁK**, assistant

Institution: University of Novi Sad, Teacher Training Faculty in Hungarian, Subotica

Environmental attitude is a set of beliefs of humans towards the environment that surrounds them. It can be either positive or negative. Positive attitudes involve nurturing, taking responsibility towards the environment, whereas negative attitudes implicate ignorance and negligence towards the environment.

Environmental Education is a critical issue and attitudes are not a precise forecast for environmentally conscious behaviour. Thus, it is not the goal to provide a consequence analysis for attitude either in research, or in education, but the objective is to investigate the direct determiners of attitude.

CHEAKS (*Children's Environmental Attitude and Knowledge Scale*) is used to measure environmental attitudes. The questionnaire was designed for secondary school students, but they are also applied among primary school children and for older individuals, as well. The value of environmental attitude is highly influenced by the desire to live up to social expectations; therefore, this factor can easily lead to a misleading conclusion. For instance, first research results measured by CHEAKS usually show higher outcomes among young children than the research results measured during a second survey.

The goal of the present research is to analyse the efficiency of the environmental attitude measuring tool called CHEAKS through the comparison of two surveys conducted on different occasions.

Data collection took place mostly in primary schools of Subotica and some other municipalities of Vojvodina among lower-grade primary school children. More than 150 pupils completed the questionnaire on two different occasions within two weeks. Our hypothesis is that there is a decreasing tendency regarding environmental attitudes among pupils upon the comparison of the two survey results.

Keywords: **Environmental Education, attitude, CHEAKS, efficiency analysis**

ISPITIVANJE EFEKTIVNOSTI CHEAKS ANKETE KOD UČENIKA NIŽIH RAZREDA ZA MERENJE OSNOVNIH STAVOVA PREMA ŽIVOTNOJ SREDINI

Autori: **David JUHAS**, master, I godina studija (juhas.david@indamail.hu);

Lenke MAJOR, student doktorskih studija (lenkemajor@gmail.com);

Daniel MUJAGIĆ master, I godina studija (mujagicdaniel@gmail.com)

Mentor: **Rita HORAK**, asistent

Institucija: Univerzitet u Novom Sadu, Učiteljski fakultet na mađarskom nastavnom jeziku, Subotica

Pod odnosom prema životnoj sredini podrazumevamo način na koji se čovek ophodi prema sredini koja ga okružuje. Ovaj odnos može biti pozitivan ili negativan. Pozitivan odnos podrazumeva brigu o prirodi, prihvatanje odgovornosti, dok negativan pristup označava zanemarivanje i ravnodušnost.

Kod obrazovanja o životnoj sredini javlja se problem, a problem se odnosi na to da stav nije dobar prediktor/predskazivač ponašanja u ekološkoj sredini.

Tako, ni u istraživanjima ni u obrazovanju nije cilj ispitivanje i formiranje stava kao posledice, već ispitivanje neposrednih odrednica stavova.

Jedan od instrumenata za merenje stava jeste CHEAKS skala (*Children's Environmental Attitude and Knowledge Scale: Skala znanja i stava životne sredine kod dece*).

Anketa je sastavljena za decu srednjoškolskog uzrasta, ali se primenjuje i u mlađem i starijem uzrastu. Na vrednost stava može uticati i to u kolikoj meri želi da odgovara socijalnim očekivanjima onaj koji popunjava anketu.

To može dati pogrešne rezultate prilikom istraživanja. Zahvaljujući tome dešava se to da prilikom prvog merenja kod mlađe dece prvi rezultati budu veći za razliku od rezultata koji su dobijeni kasnije, prilikom drugog merenja.

Cilj našeg istraživanja je ispitivanje efikasnosti CHEAKS ankete, upoređujući rezultate koji su dobijeni u dva različita vremenska perioda.

Istraživanje je u najvećem procentu obuhvatilo subotičke, i nekoliko vojvođanskih osnovnih škola, u krugu dece nižih razreda.

Izmereni su stavovi više od 150 dece nižih razreda, dva puta, u roku od dve nedelje.

Prema našoj hipotezi, pomoću CHEAKS ankete kod dece nižih razreda iskazana je opadajuća vrednost stava, tokom drugog istraživanja u kratkom vremenskom periodu.

Ključne reči: **obrazovanje o životnoj sredini, stav, CHEAKS, istraživanje efektivnosti**